

BEYTHE István (Kő, 1532. ?–Németújvár, 1612. ?): református egyházi író, botanikus. B. András apja. 1556-tól több dunántúli helységben iskolamester, majd prédikátor. 1576-tól németújvári lelkész. 1585-től dunántúli prot. püspök. Működése idején ment végbe a Dunántúlon a prot. felekezetek elkülönülése, ezért 1595-ben lemondott hivataláról, de a reformátusok továbbra is püspöküknek tekintették. Írt postillás köteteket, agendát, katekizmust; szerkesztett énekeskönyvet, egyházi kánonokat. Szenvedélyes hangvétele és személyes átéltsége folytán kiemelkedik a lutheránusokkal folytatott vitáit lezáró apológiája (*Igaz mentség*). Bathyány Boldizsár udvari papjaként Carolus Clusius munkatársa, részt vett több művének adatgyűjtésében, főként a *Stirpium nomenclator Pannonicus* (1583) m. részének összeállításában.

M. Az evangéliumok magyarázati, Németújvár, 1584; Eztendő által való vasarnapi epistolák, uo., 1584; Az zentők fő innapeiről való evangéliumok, uo., 1584; Fő innep napocra való epistolák, uo., 1584; Az igaz keresztyénéktől meghasonlott confessionariusoknak rágalmozó artikulusok ellen írt igaz mentség [1597], kiad. THURY Etele, MProtEgyhAdattár 1908.

Ir. FABÓ András, ~ életrajza, Pest, 1866; ABAFFY Erzsébet, ~ nyelvéről, MNy 1954; CLUSIUS, Carolus, Fungorum [...] brevis historia et codex Clusii, kiad. AUMÜLLER, Stephan A. és JEANPLONG, József, Bp.–Graz, 1983. H. J.

BEZERÉDI Zsigmond (Szerdahely, 1638. febr. 22.–?, ?): naplóíró. A Széchy család kíséretében tartózkodott Grazban, ahol talán iskoláit végezte. 1657-től Hommonai Drugeth György, 1663-tól Nádasdy Ferenc szolgálatában állt. 1665-ben Nádasdyt elkísérte Itáliába. Utjukról vezetett naplója és önéletrajzi jegyzetei maradtak fenn.

M. ~ utazási naplója, kiad. MARCZALI Henrik, TT 1883; Magyar utazási irodalom 15–18. század, kiad. KOVÁCS Sándor Iván, MONOK István, 1991.

Ir. KOVÁCS Sándor Iván, Szakácmesterségnek és utazásnak könyvecskéi, 1988. M. I.

BEZERÉDJ Amália; Bezerédy (Szentivánfa, 1804. ápr. 15.–Máriavölgye, 1837. szept. 21.): gyermekíró. Édesanyja Szegedi Rózának, Kisfaludy Sándor feleségének a húga. 1821-ben feleségül ment távoli rokonához, B. Istvánhoz. Kislányuknak írt meséit, elbeszélé-

seit, verseit ~ halála után férje adta ki (*Flóri könyve sok szép képpel, földrajzokkal és muzsika melléklettel*, Pest, [1839] 1840.) Számos kiadása jelent meg, más szövegekkel bővítve is. Szép színnyomatú képei is közkedvelté tették. 1836-ban ~ falujában, Hidján óvodát nyitott. Elbeszélései a *Budapesti Árvíz* könyvében, virágregéi az *Emlény* c. zsebkönyvben jelentek meg.

M. Földesi estvék, olvasókönyv a magyar ifjúság számára, Pest, 1840; Novellen und Erzählungen, 1–2, uo., 1840; Flóri könyve, hasonmás kiad. ZIBOLEN Endre utószavával, Szekszárd–Bp., 1986.

Ir. SZONDY György, ~, DebrSz 1937; SMIDT Lajos, ~ a ravatalon, Életünk 1963; BAUER Tiborné, Egy reformkori gyermekkönyv 125. évfordulójára, 1965 = Magyarországi Övönöképítő Intézet Tud. Közl. 1965. F. G.

BEZERÉDY Gergely (életéről adat: 1836): költő, a B. család szerdahelyi ágának tagja. Művelt, több nyelvből fordító északdunántúli birtokos. Alkalmi versei mellett egyetlen, fordításokat is tartalmazó verseskötete jelent meg. Verseiben klasszikus reminiscenciák és a vaskos diákköltészet hagyományai keverednek.

M. Versei, Buda, 1836.

Ir. ERDÉLYI János, ~ versei, Rajz 1837, 2. T. E. I.

BIACSI Antal (Szenthubert, 1941. márc. 3.): szociológus, szerkesztő. 1966-ban a belgrádi egyetem szociológia szakán szerzett diplomát. 1966-tól szociológus a szabadkai munkaközpontban, 1970-től a 7 Nap szerkesztője, majd főszerkesztője. 1973-tól moziigazgató volt. 1975-től a Szabadkai Népszínház vezette. 1978–1980-ban községi tisztviselő Szabadkán. 1971 és 1978 között szerkesztette az Üzenet c. folyóiratot. 1982-től ismét a 7 nap szerkesztője. Szociológiai, demográfiai és szociográfiai tanulmányait a lakosság művelődési igényeiről, szokásairól, a kultúra pénzeléséről, az öngyilkosságról írta. Ez a *halál nem magánügy* c. dolgozatáért 1969-ben a Híd pályázatán első díjat kapott.

Ge. L.

BIAI Gáspár (életéről adatok: 1542–1548): énekszerző. 1542 augusztusától valószínűleg Wittenbergben tanult. 1544. márc.-ban temesvári prot. lelkész. Itt írta *Dávid királyról*